

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Николай Атанасов Марин,
преподавател в Правно-исторически факултет на
Югозападен университет „Неофит Рилски” - Благоевград**

относно конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”, обявен в
ДВ бр.63/01.08.2025 г. от ЮЗУ „Неофит Рилски” - Благоевград, в област на науките 3.
Социални, стопански и правни науки, в професионално направление 3.6 Право
(Международно право и международни отношения)

Настоящата рецензия е изготвена съгласно Заповед № 1905 от 18.09.2025 г. на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски” – Благоевград. Общата оценка на условията за заемане на академичната длъжност „Доцент” е направена съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски”.

По обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” в професионално направление 3.6. Право (Международно право и международни отношения) единствен кандидат е гл. ас. д-р Анна Христова. Представените документи съответстват на обявения конкурс.

I. Биографични данни за кандидата

Кандидатът в конкурса Анна Христова има дългогодишен преподавателски опит. Работи на основен трудов договор като асистент в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” от м. януари 2005 г. От м. април 2006 г. заема академичната длъжност „главен асистент”, а през 2014 г. защитава дисертационен труд на тема: „Политиката на Европейския съюз в областта на околната среда /международноправни аспекти/“. Видно от значителния брой на представените сертификати, кандидатът се включва активно в научната и академична дейност на университета, в редица национални и международни научни форуми и е част от изследователските екипи на национални и международни проекти.

Понастоящем гл. ас. д-р Анна Христова води лекционни курсове на студенти от специалност „Право“, „Международни отношения“, „Национална сигурност“ и „Публична

администрация“ по учебните дисциплини: „Дипломатическо и консулско право“, „Екологично право“, „Защита на правата на човека“ и „Защита на личните данни в ЕС и трети държави“. От 2020 г. е ръководител на Европейския документационен център към Правно-историческия факултет, член е Факултетния и Академичен съвет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, на редакционната колегия на сп. „Международна политика“, както и на Българската асоциация за европейски изследвания (БАЕИ). Посочената по-горе професионална ангажираност на кандидата свидетелстват за натрупан академичен опит и придобити професионални компетенции.

II. Оценка на представените материали за конкурса

Гл. ас. д-р Анна Димитрова Христова участва в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ с един монографичен труд и 16 научни публикации, 8 от които са в съавторство.

В приложената справка за изпълнение на минималните национални изисквания, по групите показатели, точките за всеки от представените научни трудове са посочени съобразно изискванията, а именно:

група А - Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на тема: „Политиката на Европейския съюз в областта на околната среда (международноправни аспекти)“ – **50 точки**;

група В – Монографичен труд на тема: „Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда“, Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2025 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0426-6 – **100 точки**;

група Г - представените публикации формират **133 точки**;

група Д - **135 точки**;

група Е – **140 т.** за участие в проекти /което не е задължително изискване/.

Всички посочени трудове са в научната област на обявения конкурс и са публикувани след придобиване на предходната академична длъжност гл. ас. и закономерно всички те следва да бъдат оценени за целите на настоящия конкурс. Ползването и цитирането на източниците е коректно и няма съмнения за плагиатство. Видно е, че кандидатът значително надвишава минималните национални изисквания. Обемът и видът на публикациите за

конкурса, участието в проекти, както и цитиранията в значителна степен надхвърлят необходимите точки. Представените справки за аудиторната учебна заетост на кандидата, активното участие в проекти, както и високите оценки на студентите, предоставени от отдела за „Оценяване и поддържане на качество“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за преподавателската дейност на Анна Христова, са ярко доказателство за професионализма и научната ѝ компетентност, което я прави подходящ кандидат за обявения конкурс.

III. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

В приложената справка за оригиналните научни приноси на кандидата за хабилитиране са изведени две основни тематични направления, по които гл. ас. д-р Анна Христова развива научноизследователската си дейност. Първото анализира актуални проблеми на международното право и международните отношения от различни аспекти, като защита на правата на човека, развитието на технологиите и отражението на еволюцията им върху правата на човека, темата за човешкото достойнство, правният статут на лицата без гражданство. Тук се включват статиите, посочени в приложения списък с публикации от кандидата под следните номера: 1, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14 и 16.

Второто направление е свързано с темата на монографичния труд на кандидата за хабилитиране, озаглавен „Международноправни аспекти на правото на здравословна околна среда“, както и с някои публикации на автора, посветени на правото на човека на здравословна и благоприятна околна среда и признаването на екологичните права на гражданите. Анализирани са някои по-важни решения от практиката на Европейския съд по правата на човека, на Съда на Европейския съюз, разгледани са резолюции и препоръки на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа. /публикации 2, 3, 4, 7, 8, 12, 15/.

Безспорно всички статии, които са приложени за рецензиране отразяват и задълбочено анализират проблемите на международното право и правата на човека. Една част от тях са по темата на хабилитационния труд на кандидата, друга част имат самостоятелен научен принос. Всички те обаче показват целенасочената научна и академична дейност на д-р Анна Христова, която заслужава да бъде оценена високо.

Предложеният хабилитационен труд е посветен на изключително актуална и важна проблематика в съвременното международно право - правото на здравословна околна среда като основно право на човека. Д-р Христова умело аргументира тезата, че правото на

здравословна околна среда не може да бъде ефективно защитено без активното участие на органите на местно самоуправление. Тази теза придобива особена актуалност в светлината на Новата градска програма на ООН (New Urban Agenda) и нарастващата урбанизация на световното население.

Научната обоснованост на изследването се потвърждава от богатата библиография /82 източници на кирилица и 178 на латиница и интернет-ресурси/, която включва както класически трудове в областта на международното право и правата на човека, така и най-новите разработки в сферата на екологичното право и климатичната справедливост. Кандидатът демонстрира отлично познаване на съвременните дебати в академичната общност и успешно позиционира своето изследване в контекста на съществуващата литература.

Архитектониката на монографията отразява зрелия изследователски подход на автора. В структурно отношение трудът се състои от три глави, всяка от които има своя вътрешна логика и структура, като същевременно се вписва в общата концепция на изследването. Подглавите са пропорционално разпределени и обхващат всички основни аспекти на съответната проблематика.

Глава първа, озаглавена „Околната среда и правата на човека” прави обща характеристика на правото на здравословна околна среда като основно право на човека, анализирано на универсално и регионално/европейско/ равнище.

Глава втора анализира новите инструменти за защита на правата на човека в контекста на климатичните промени и съдебната практика в тази област.

Глава трета разглежда местните измерения на правото на човека на здравословна и благоприятна околна среда, прави „зелен прочит“ на Европейската харта за местно самоуправление, анализира дейността на Конгреса на местните и регионални власти към Съвета на Европа в областта на екологичните права.

Особено успешно е решена връзката между втората и третата глава, където анализът на климатичните предизвикателства служи като естествен мост към разглеждането на местните измерения на екологичните права. Тази структурна организация позволява на

читателя да проследи логиката на аргументацията и да разбере как глобалните предизвикателства се преломяват през местните реалности.

Анна Христова прави изчерпателен анализ на правната регламентация на екологичните права в националните конституции на държавите в Европа. Кандидатът доказва по убедителен начин, чрез анализ на решения по дела от практиката на Европейския съд по правата на човека, важността на проблема, засягащ правото на човека на здравословна околна среда.

Практическата стойност на монографията се простира в няколко основни направления. За законодателите тя предоставя ценни насоки за разработването на нормативни актове в областта на екологичното право и местното самоуправление. Анализът на добрите практики може да служи като основа за формулирането на политически препоръки. За местните власти изследването представлява практическо ръководство за развитието на местните екологични политики. Систематизацията на правомощията и задълженията на местните органи в екологичната сфера може да подобри ефективността на тяхната дейност. По отношение на международните организации трудът предлага концептуална рамка за развитието на нови инструменти за подкрепа на местните екологични инициативи. За съдебната практика анализът на връзките между различните права на човека и екологичната защита може да служи като основа за развитието на нова съдебна доктрина в областта на екологичното право.

Иновативността на изследването се проявява също в няколко основни направления. На първо място в междудисциплинарния подход, който обединява международното право, екологичното право и правото на местното самоуправление в единна аналитична рамка. Второ - в прилагането на функционалния анализ към традиционно формалистични правни институти.

Предложената концепция за екологичните измерения на местната автономия и анализът на градската среда като обект на правна защита, новаторският характер, с който е направен "зеленият прочит" на Европейската харта за местно самоуправление - всички тези елементи представляват оригинални приноси към правната наука.

Особено ценна е разработката на критериите за оценка на ефективността на местните екологични политики. Те могат да служат като основа за разработването на системи за мониторинг и оценка на екологичната дейност на местните власти.

IV. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Постановката, анализите и обобщенията, методичното равнище, точността и пълнотата на резултатите и литературната осведоменост в научните трудове на гл. ас. д-р Христова са на много високо ниво и не откривам основание за критични бележки. Кандидатът Анна Димитрова Христова е дългогодишен преподавател в катедра „Международно право и международни отношения“, дисциплиниран и доброжелателен колега с високи етични стандарти в своите лични отношения и в научната работа. Потвърждавам високата оценка за нейната преподавателска, учебна, административна и научна дейност. Считам, че д-р Христова трябва да продължи да анализира проблемите, свързани с правото на човека на здравословна и благоприятна околна среда, като постави акцент върху българското законодателство в разглежданата сфера.

V. Заключение

Представената от гл. ас. д-р Анна Димитрова Христова научна продукция съдържа научни и практико- приложни резултати, които представляват безспорен принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Подадените в конкурса материали напълно съответстват и на специфичните изисквания на Вътрешните правила на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Предвид гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка и предлагам на научното жури да вземе решение кандидатът да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право – Международно право и международни отношения.

12. 11. 2025 г.

Член на научното жури:

/проф. д-р Николай Марин/

REVIEW

**by Prof. Nikolay Atanasov Marin, PhD.,
lecturer at the Faculty of Law and History,
South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad**

Regarding the competition for the academic position of “Associate Professor”, announced in SG No. 63/01.08.2025 by SWU “Neofit Rilski” - Blagoevgrad, in the field of sciences 3. Social, Economic, and Legal Sciences, in the professional field 3.6 Law (International Law and International Relations)

This review has been prepared in accordance with Order No. 1905 of 18.09.2025 of the Rector of SWU “N. Rilski” – Blagoevgrad. The overall assessment of the conditions for occupying the academic position of “Associate Professor” has been made in accordance with the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), its Implementing Regulations, and the Internal Rules for the Development of Academic Staff at SWU “N. Rilski”.

For the announced competition for the academic position of “Associate Professor” in professional field 3.6. Law (International Law and International Relations), the sole candidate is Chief Assistant Dr. Anna Hristova. The submitted documents comply with the announced competition.

I. Biographical Data on the Candidate

The candidate in the competition, Anna Hristova, has long-standing teaching experience. She has been employed on a full-time contract as an Assistant Professor at the Faculty of Law and History of SWU “Neofit Rilski” since January 2005. Since April 2006, she has held the academic position of “Chief Assistant”, and in 2014, she successfully defended a doctoral dissertation entitled: “The European Union’s Policy in the Field of the Environment /International Legal Aspects/”. As evidenced by the significant number of submitted certificates, the candidate actively participates in the university's scientific and academic activities, in numerous national and international scientific forums, and is part of the research teams on national and international projects.

At present, Chief Assistant Dr. Anna Hristova teaches lecture courses to students in the programmes “Law”, “International Relations”, “National Security”, and “Public Administration” in the following subjects: “Diplomatic and Consular Law”, “Environmental Law”, “Human Rights Protection”, and “Personal Data Protection in the EU and Third Countries”. Since 2020, she has been Director of the European Documentation Centre at the Faculty of Law and History, a member of the Faculty and Academic Councils of SWU “Neofit Rilski”, a member of the Editorial Board of the

journal “International Politics”, as well as of the Bulgarian Association for European Studies (BAES). The aforementioned professional engagement attests to her accumulated academic experience and acquired professional competencies.

II. Evaluation of the Submitted Materials for the Competition

Chief Assistant Dr. Anna Dimitrova Hristova participates in the competition for the academic position of “Associate Professor” with one monograph and 16 scientific publications, eight of which are co-authored.

In the attached report on the fulfilment of the minimum national requirements, by groups of indicators, the points for each submitted scientific work are listed in accordance with the requirements, namely:

Group A – Doctoral dissertation for the award of the educational and scientific degree “Doctor”, entitled: “The European Union’s Policy in the Field of the Environment (International Legal Aspects)” – 50 points;

Group B – Monograph entitled “International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, Blagoevgrad, SWU Publishing House “Neofit Rilski”, 2025, 156 pages, ISBN 978-954-00-0426-6 – 100 points;

Group C – the submitted publications amount to 133 points;

Group D – 135 points;

Group E – 140 points for participation in projects (which is not a mandatory requirement).

All the listed works are in the scientific field of the announced competition and have been published after acquiring the previous academic position of Chief Assistant. Therefore, all should be evaluated for the present competition. The use and citation of sources is correct, and there are no concerns regarding plagiarism. It is evident that the candidate significantly exceeds the minimum national requirements. The volume and type of publications, participation in projects, and citations greatly exceed the required points. The submitted reports on teaching workload, active involvement in projects, and high student evaluations, provided by the “Quality Assessment and Maintenance” Department of SWU “Neofit Rilski,” are clear evidence of Anna Hristova's professionalism and scientific competence, making her a suitable candidate for the announced competition.

III. Characteristics of the Scientific and Applied Scientific Output of the Candidate

In the attached report on the candidate’s original scientific contributions for habilitation, two main thematic areas are outlined, within which Chief Assistant Dr. Anna Hristova conducts her research. The first examines current issues in international law and international relations from various perspectives, including the protection of human rights, the development of technologies and their impact on human rights, the concept of

human dignity, and the legal status of stateless persons. This includes the articles listed in the publication list under numbers: 1, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, and 16.

The second area is linked to the topic of the habilitation monograph, entitled “International Legal Aspects of the Right to a Healthy Environment”, as well as to some of the candidate’s publications on the right to a healthy and favourable environment and the recognition of citizens’ environmental rights. Important rulings of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the EU have been analysed, as well as resolutions and recommendations of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (Publications 2, 3, 4, 7, 8, 12, 15)

Undoubtedly, all articles submitted for review reflect and thoroughly analyse problems of international law and human rights. Some relate to the candidate’s habilitation topic, while others contain independent scientific contributions. All demonstrate Dr. Anna Hristova’s purposeful academic activity, which deserves high recognition.

The proposed habilitation monograph is devoted to a highly topical and important issue in contemporary international law – the right to a healthy environment as a fundamental human right. Dr. Hristova skillfully argues the thesis that the right to a healthy environment cannot be effectively protected without the active participation of local self-government authorities. This thesis is particularly relevant in the light of the UN New Urban Agenda and the growing urbanization of the world’s population.

The scientific validity of the study is confirmed by the rich bibliography (82 Cyrillic sources and 178 Latin-language and online sources), which includes both classical works in international law and human rights, and the latest research in environmental law and climate justice. The candidate demonstrates excellent knowledge of contemporary academic debates and successfully positions her study within existing literature.

The structure of the monograph reflects the author’s mature research approach. It consists of three chapters, each with its own internal logic, while integrating into the overall concept of the study. The subchapters are proportionally arranged and cover the key aspects of the examined issues.

Chapter One, entitled “The Environment and Human Rights”, provides a general overview of the right to a healthy environment as a fundamental human right, examined at universal and regional/European levels.

Chapter Two analyzes new instruments for protecting human rights in the context of climate change and case law in this field.

Chapter Three explores the local dimensions of the human right to a healthy and favourable environment, presents a “green reading” of the European Charter of Local Self-Government, and analyses the work of the Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe in the area of environmental rights.

The connection between Chapters Two and Three is particularly well developed, with the analysis of climate challenges serving as a natural transition to examining the local dimensions of environmental rights. This structure allows the reader to follow the argument's logic and understand how global challenges are reflected at the regional level.

Anna Hristova provides a comprehensive analysis of the legal regulation of environmental rights in the national constitutions of European states. Through an examination of ECtHR case law, the candidate convincingly demonstrates the importance of the human right to a healthy environment.

The practical value of the монография extends across several directions. For legislators, it offers valuable guidelines for developing legal frameworks in environmental law and local self-government. The analysis of best practices may serve as a basis for policy recommendations. For local authorities, the study serves as a practical guide to developing local environmental policies. The systematisation of the powers and obligations of local authorities can improve their effectiveness. For international organisations, the work offers a conceptual framework for developing new tools to support local environmental initiatives. For the judiciary, the analysis of the links between human rights and environmental protection can support the evolution of a new judicial doctrine in environmental law.

The innovativeness of the study is manifested in several key aspects. First, in its interdisciplinary approach, uniting international law, environmental law, and local self-government law in a single analytical framework. Second, in the application of functional analysis to traditionally formalistic legal institutions.

The proposed concept of the environmental dimensions of local autonomy, the analysis of urban space as an object of legal protection, and the innovative “green reading” of the European Charter of Local Self-Government—all these elements represent original contributions to legal scholarship.

Particularly valuable is the development of criteria for assessing the effectiveness of local environmental policies. These criteria may serve as a basis for developing monitoring systems to evaluate local authorities’ environmental activities.

IV. Opinions, Recommendations, and Notes on the Candidate’s Work and Achievements

The conceptual framework, analyses, conclusions, methodological level, accuracy, and completeness of results, and scholarly awareness demonstrated in the works of Chief Assistant Dr. Hristova are of exceptionally high quality, and I find no grounds for critical remarks. The candidate, Anna Dimitrova Hristova, is a long-standing lecturer in the Department of International Law and International Relations, a disciplined and well-intentioned colleague with high ethical standards in both her personal interactions and academic work. I confirm the high assessment of her teaching, administrative, and scientific activities. Dr. Hristova should continue analysing issues

related to the human right to a healthy and favourable environment, with particular emphasis on Bulgarian legislation.

V. Conclusion

The scientific output submitted by Chief Assistant Dr. Anna Dimitrova Hristova contains scholarly and applied scientific results that represent an indisputable contribution to the field and comply with all requirements of the LDASRB and its Implementing Regulations.

The submitted materials fully meet the specific requirements of the Internal Regulations of SWU “Neofit Rilski” for occupying the academic position of “Associate Professor”.

In view of the above, I confidently give a positive evaluation and recommend that the academic jury decide to appoint the candidate to the academic position of “Associate Professor” in the area of Higher Education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6 Law – International Law and International Relations.

12.11.2025

Member of the academic jury:

/Prof. Nikolay Marin, PhD./